

heten (ik heb ze vanzelfsprekend geherbarieerd). Natuurlijk heb ik Maarten van Vuure gebeld, maar die had van dit verschijnsel nooit eerder gehoord, evenmin als Cees Bas

Gerrit Keizer

Een waarneming over *Entoloma conferendum* var. *pusillum*

Sinds augustus 1985 heb ik in twee Lindelanen op het terrein van het Deltaziekenhuis drie maal vruchtlichamen gevonden van *Entoloma conferendum* var. *pusillum* (syn. *Rhodophyllus xylophilus* J. Lange; *xylophilus* betekent houtminnend). Opvallend is hierbij de standplaats: ze groeien aan de voet van oude Linden, waarvan de wortel- en stamopslag regelmatig worden verwijderd. Op en tussen de achtergebleven dode stompjes en vaak afgedekt door afgevallen blad zijn ze onder vochtige omstandigheden van augustus tot half september te vinden

Gerrit Keizer

Een interessante inzending op de Plantenziektenkundige Dienst

De afdeling mycologie van de Plantenziektenkundige Dienst in Wageningen krijgt dagelijks inzendingen van ziek plantenmateriaal uit heel Nederland. In de meeste gevallen gaat het hierbij om micromyceten, d.w.z. lagere schimmels of schimmels uit de hoofdgroepen Ascomyceten en Basidiomyceten, die geen vruchtlichamen vormen of microscopische kleine fructificaties. U zult deze schimmels dan ook niet aantreffen in de "Standaardlijst". Soms echter, komen ons echte macromyceten onder ogen. Zo kregen we laatst een inzending van een afgestorven tak van *Juniperus* uit een plantsoen bij een school in Roermond. Op deze tak zaten honderden oranjeachtige bekerzwammetjes, met een doorsnee van 1 tot enkele millimeters. Op grond van de kleur van het hymenium, de ronde sporen en het substraat kon deze ascomyceet gemakkelijk op naam worden gebracht als *Pithya cupressina* (Pers.:Fr) Fuckel. Even de bovengenoemde standaardlijst geraadpleegd, en zowaar, hij stond er in, maar wel met de kwalificatie ZZZ. Navraag bij Rien Swart leerde mij dat dit zwammetje inderdaad als zeer zeldzaam in Nederland te boek staat. Overigens wordt *Pithya* in de literatuur afgeschilderd als een saprofyt, dus levend op dood plantaardig materiaal. De *Juniperus* uit het Roermondse plantsoen zal dus door een andere oorzaak stervende zijn, of we moeten met infectieproeven aantonen dat *Pithya* in staat is om levende takken aan te tasten. Daarvoor ontbreekt ons, voor dit economisch niet interessante schimmeltje, helaas de tijd. Het mooie materiaal zal echter in het Rijksherbarium worden opgeborgen

Machiel E. Noordeloos

Coolia 32(2), april 1989

VERSLAG VAN DE CORTINARIUS-STUDIEDAG

Peter-Jan Keizer, *Biologisch Station, Kampsweeg 27, 9418 PD WIJSTER*

Het geslacht *Cortinarius* geldt als moeilijk. Dit komt mede omdat er veel soorten bestaan, en nog evenzovele soorten beschreven zijn, terwijl de variatie tussen de soorten onderling niet goed bekend is. Het gevolg is dat de literatuur verwarrend is, zowel wat betreft de systematiek als de naamgeving. Hierdoor ontstaat een situatie waarbij de inhoud die aan

bepaalde namen wordt toegekend, per regio, of zelfs per persoon verschillend kan zijn. Ook komt het voor dat het zeer moeilijk is voor sommige niet zeldzame soorten de juiste naam te vinden.

Om een uitwisseling van kennis over dit onderwerp mogelijk te maken, en een voor iedereen aanvaardbare opvatting bij zoveel mogelijk namen te formuleren, is op 9 oktober jl. door de Floracommissie een landelijke *Cortinarius* studiedag georganiseerd. Deze vond plaats op het Biologisch Station in Wijster. De opzet was dat iedereen uit zijn of haar favoriete verzamelgebied zoveel mogelijk verschillende soorten zou meenemen opdat de determinatie steeds aan de hand van zoveel mogelijk vers materiaal besproken kon worden.

In de ochtend hield Thom Kuyper een inleiding waarbij hij inging op de indeling van het geslacht door de tijden heen bij de belangrijkste auteurs. Daarbij bleek dat er sinds Fries (1821) nog verrassend weinig was veranderd en dat de belangrijkste wijzigingen pas door Moser (1978) zijn aangebracht. Vervolgens zijn de kenmerken besproken die in de literatuur gewoonlijk gebruikt worden bij het onderscheiden van soorten, met daarbij speciale aandacht voor het in Nederland rijk vertegenwoordigde ondergeslacht *Telamonia*, zoals habitus, kleur van de steel, hoeveelheid en kleur van het velum, verandering van velumkenmerken bij ouder worden van het vruchtlichaam, cheilocystiden; streping van de hoedrand en geur. Vervolgens kwamen die kenmerken aan de orde die mogelijk nog ondergewaardeerd worden zoals maten en vorm van de sporen, vooral de verhouding van lengte en breedte, spore-ornamentatie, patroon van kleurverandering van het vruchtlichaam bij indrogen, kenmerken van de hoedhuid en kleur van de sporefiguur. Als aanvulling op de voordracht kwamen er nog een aantal opmerkingen. Volgens N. Arnold blijken macrochemische reacties beperkt bruikbaar gezien de grote variatie en de daardoor vaak geringe diagnostische waarde bij nauw verwante taxa. Het medium waarin de sporen worden bekeken beïnvloedt de grootte en wellicht ook de ornamentatie. Aanbevolen werd altijd met een 10 % oplossing van ammoniak te werken. De heer Reijnders merkte op dat het gebruik van de standplaats als determinatiekenmerk wetenschappelijk onjuist is en leidt tot het onderkennen van allerlei standplaats-vormen ("eco-soorten") die in andere gebieden dan de oorspronkelijke localiteit problemen opleveren.

's Middags was er een tentoonstelling ingericht van de meegebrachte *Cortinarius* soorten, min of meer gerangschikt volgens subgenus en daarbinnen weer de verwante soorten bij elkaar. Dit had het grote voordeel dat verwante en op elkaar lijkende soorten eens naast elkaar konden worden vergeleken en met behulp van de aanwezige microscopen en literatuur bestudeerd konden worden. De aanwezige soorten werden vervolgens door Thom Kuyper en Peter-Jan Keizer kort besproken, waarbij iedereen kritische op- en aanmerkingen kon maken. In totaal zijn ongeveer 50 soorten gedemonstreerd, net name uit het ondergeslacht *Telamonia*. Drie taxa bleken vooralsnog niet in de literatuur te vinden en *Cortinarius valgius* Fr. werd als nieuw voor Nederland vastgesteld.

Inmiddels hebben de deelnemers aan de studiedag een verslag ontvangen met een samenvatting van de voordracht en de gemaakte opmerkingen, alsmede een lijst van de tentoongestelde soorten met enkele korte opmerkingen.

Het op deze wijze gericht werken aan één groep van als lastig bekend staande paddestoele gedurende een studiedag was nieuw, en daardoor ook min of meer een experiment. Gebleken is dat deze aanpak als zeer instructief is ervaren door de 24 deelnemers (waarvan 2 uit de Bondsrepubliek), en aanbevolen is om een dergelijke dag ook eens voor andere geslachten te organiseren.